

Actualisatie Flora- en faunaonderzoek bedrijventerrein Broeklanden, Elburg

*Inventarisatie en beoordeling in het kader van
de Flora- en faunawet*

- definitief -

ecogroen advies

in opdracht van
gemeente Elburg

Colofon

Titel Actualisatie flora- en faunaonderzoek bedrijventerrein Broeklanden, Elburg

Subtitel Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet

Projectcode 14-186A

Status Definitief

Datum 10 december 2014

Auteur(s) M.A. (Martin) Heinen

Eindredactie M. (Marco) van der Sluis

Opdrachtgever Gemeente Elburg

ecogroen advies
is een onafhankelijk
advies- en ingenieursbureau
gespecialiseerd in
ecologisch onderzoek & natuurontwikkeling

Emmastraat 16, 8011 AG Zwolle

038 423 64 64

www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2014)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status:

Heinen, M.A. (2014). Actualisatie flora- en faunaonderzoek bedrijventerrein Broeklanden, Elburg. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet. Rapport 14-186A. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek	3
1.2	Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	3
1.3	Algemene opzet	3
2	Flora- en faunawet	5
2.1	Onderzoeksmethode	5
2.2	Flora	5
2.3	Zoogdieren	6
2.4	Broedvogels	7
2.5	Amfibieën	7
2.6	Vissen	8
2.7	Overige soortgroepen	8
3	Geraadpleegde bronnen.....	9

Bijlagen

- 1 - Samenvatting Flora- en faunawet
- 2 - Verspreidingskaart Kleine modderkruiper

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek

In opdracht van Gemeente Elburg heeft EcoGroen Advies BV een actualiserend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd ten behoeve van de uitbreiding van bedrijventerrein Broeklanden in Elburg. In 2003 heeft EcoGroen Advies een quickscan natuurtoets uitgevoerd (De Vries & Van der Sluis 2004). De gegevens uit 2003 zijn geactualiseerd.

De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet. Het onderzoek is gebaseerd op één veldbezoek en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied bestaat uit het toekomstige bedrijventerrein Broeklanden, ten zuiden van Elburg. Het betreft specifiek de delen die nog niet bebouwd of nog niet ingericht zijn. Deze delen bestaan uit braakliggende grond, waterberging, maïsakker, grasland en watergangen. Langs de noordgrens van het plangebied ligt de Eekterbeek. De beoogde werkzaamheden bestaan uit het verder ontwikkelen van het bedrijventerrein inclusief waterbergingsgebieden.

Beschermde soorten

- In het plangebied zijn groeiplaatsen van de laag beschermde Gewone dotterbloem en de Rode lijstsoort Brede waterpest aanwezig. Op basis van terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens zijn geen strikt beschermde plantensoorten van tabel 2 en 3 te verwachten;
- De Eekterbeek vormt mogelijk een vliegroute voor watergebonden vleermuizen als Meervleermuis. Aantasting van deze mogelijke vliegroute en daarnaast van verblijfplaatsen en belangrijke foerageergebied van vleermuizen is echter niet te verwachten;
- In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde zoogdiersoorten (Ff-wet tabel 1) te verwachten. Aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van zwaardere beschermde grondgebonden zoogdieren van tabel 2 en 3 is niet binnen het plangebied aangetoond of te verwachten;
- In de directe omgeving van het plangebied is een - overigens niet bezette - paal met een kunstnest voor Ooievaar aanwezig. Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten worden niet verwacht in het plangebied en directe omgeving. Wel zijn er enkele algemene broedvogels en weidevogels broedend aangetroffen/ te verwachten;
- In het plangebied is voortplanting en overwintering te verwachten van enkele algemene en laag beschermde amfibieën (Ff-wet tabel 1). Strikt beschermde amfibieënsoorten van tabel 2 en 3 worden niet verwacht;
- Tijdens het veldonderzoek is gebleken dat Kleine modderkruiper (Ff-wet tabel 2) voorkomt in de Eekterbeek en mogelijk ook in de aanwezige sloten. Overige strikt beschermde vissoorten van tabel 2 en 3 worden niet verwacht;
- Verblijfplaatsen van reptielen en beschermde weekdieren, libellen, dagvlinders en andere ongewervelden zijn niet aangetroffen en worden op basis van biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens ook niet in het plangebied verwacht.

Vervolgtraject en mitigerende maatregelen

- Bij het dempen van sloten/ vergraven van de Eekterbeek dient gewerkt te worden volgens de randvoorwaarden uit de Gedragscode voor Waterschappen (Unie van Waterschappen 2012). Hierbij worden eisen gesteld aan de periode van uitvoering (bij voorkeur 15 juli- 1 november) en zorgvuldige wijze van dempen en vergraven van watergangen waarbij vis wordt weggevangen. Van belang is om deze werkzaamheden vast te leggen in een ecologisch werkprotocol;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van alle aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli of het plangebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;
- Bij de beoogde plannen verdwijnen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren, planten en amfibieën. Voor deze tabel 1-soorten geldt in geval van ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de ontheffingsplicht. Voor Gewone dotterbloem is te overwegen - niet verplicht - om planten te verplaatsen voorafgaand aan de demping van de sloten.

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING EN DOELSTELLING VAN DIT ONDERZOEK

In opdracht van Gemeente Elburg heeft EcoGroen Advies BV een actualiserend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd ten behoeve van de uitbreiding van bedrijventerrein Broeklanden in Elburg. In 2003 heeft EcoGroen Advies een quickscan natuurtoets uitgevoerd (De Vries & Van der Sluis 2004). De gegevens uit 2003 zijn geactualiseerd.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet. Een onderzoek in het kader van gebiedsgerichte natuurbescherming (Natuurbeschermingswet en Ecologische Hoofdstructuur) maakt geen onderdeel uit van voorliggend rapport maar zal in een afzonderlijke rapportage worden uitgewerkt. Een toelichting op de Flora- en faunawet is gegeven in bijlage I.

1.2 HUIDIGE SITUATIE EN VOORGENOMEN ONTWIKKELINGEN

Het plangebied bestaat uit bedrijventerrein Broeklanden, ten zuidoosten van de kern Elburg/Oostendorp. Het betreft specifiek de delen die nog niet bebouwd of nog niet ingericht zijn. Deze delen bestaan uit braakliggende grond, waterberging, maïsakker, grasland en watergangen. Langs de noordgrens van het plangebied ligt de Eekterbeek.

De beoogde werkzaamheden bestaan uit het verder ontwikkelen van het bedrijventerrein inclusief waterbergingsgebieden (zie figuur 1.1 volgende pagina).

1.3 ALGEMENE OPZET

De voorliggende quickscan Flora- en faunawet is gebaseerd op één locatiebezoek, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 3 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in het plangebied is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen.

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en welke mitigerende (verzachtende of inpassings) maatregelen eventueel nodig zijn.

Figuur 1.1 Ligging van het plangebied (geel gearceerd). Bron kaartondergrond: Bing Maps.

2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ff-wet) verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) van het Ministerie van Economische Zaken en bovendien compensatie te realiseren voor verlies van leefgebied of groei- of verblijfplaatsen.

2.1 ONDERZOEKSMETHODE

Voorliggende ecologische beoordeling is voor een belangrijk deel gebaseerd op één locatiebezoek op 20 mei 2014. Tijdens het bezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (zogenaamde tabel 2- en 3-soorten). Hierbij is rekening gehouden met alle soortgroepen, maar op basis van de terreingesteldheid heeft de nadruk gelegen op flora, broedvogels, vissen en amfibieën. Aanwezige wateren zijn intensief bemonsterd met een steeknet. In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 3 Geraadpleegde bronnen) en 'expert judgement' is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden hierbij kort toegelicht.

2.2 FLORA

In het plangebied zijn hoofdzakelijk plantensoorten aanwezig die kenmerkend zijn voor akkers, graslanden, sloten en slootkanten. Er zijn vooral algemene soorten van (matig tot zeer) voedselrijke milieus aangetroffen. In sommige perceelstroken is een kenmerkende ijzeroxidenlaag waarneembaar. Er zijn enkele typische kwelafhankelijke soorten aangetroffen, zoals Holpijp, Waterviolier en diverse groeiplaatsen van de laag beschermde Gewone dotterbloem (Ff-wet tabel 1-soort). De Rode Lijstsoort Brede waterpest (RL categorie 'gevoelig') is ook in het plangebied aanwezig. Strikt beschermde beschermde plantensoorten van tabel 2 en 3 worden op basis van het uitgevoerde veldbezoek en aanwezige terreinkenmerken niet verwacht in het plangebied.

Door de geplande werkzaamheden gaan mogelijk groeiplaatsen van de laag beschermde Gewone dotterbloem en de Rode Lijstsoort Brede waterpest verloren. Voor laag beschermde plantensoorten van tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is. Rode Lijstsoorten genieten eveneens geen juridische bescherming. Wel is het wenselijk om de groeiplaatsen van Gewone dotterbloem te verplaatsen naar het waterbergingsgebied.

2.3 ZOOGDIEREN

Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ff-wet tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit (vaste) verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 2.1). In de hierna volgende tekst worden deze onderdelen nader besproken.

Kader 2.1 Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Van deze drie onderdelen genieten verblijfplaatsen de hoogste bescherming. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/zomerverblijven, baltslocaties/ paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Vaste verblijfplaatsen

Er zijn geen potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Verblijfplaatsen zijn niet te verwachten vanwege het ontbreken van bomen met geschikte invliegopeningen en het ontbreken van bebouwing. Vervolgstappen ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen zijn dan ook niet aan de orde.

Vliegroutes en foerageergebieden

Mogelijk wordt de Eekterbeek langs de noordgrens van het plangebied gebruikt als beperkte vliegroute voor watergebonden vleermuizen als Meervleermuis. Als gevolg van de beoogde ontwikkelingen wordt echter geen schade verwacht op belangrijke vliegroutes en essentiële foerageergebieden van vleermuizen. Vervolgstappen ten aanzien van vliegroutes en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn dan ook niet aan de orde.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied is een aantal vaste verblijfplaatsen van laag beschermde zoogdiersoorten aangetoond of te verwachten zoals Haas, Veldmuis, Bosmuis, Huispitsmuis en Mol (alle Ff-wet tabel 1). Verblijfplaatsen van juridisch zwaarder beschermde soorten van Ff-wet tabel 2 en 3 (bijvoorbeeld Steenmarter en Waterspitsmuis) worden op basis van bekende verspreidingsgegevens en terreinkenmerken niet verwacht in het plangebied.

Bij de ingrepen gaan mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van algemene en laag beschermde zoogdieren verloren. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.

2.4 BROEDVOGELS

Aangezien dit onderzoek een quickscan betreft, is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Tijdens het veldonderzoek is nadrukkelijk gekeken naar de aanwezigheid van broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen (zie onderstaand tekstkader 2.2) en weidevogels. Daarnaast is op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgment en bekende ecologische principes beoordeeld welke soorten aanwezig kunnen zijn.

Kader 2.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus.

Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Op korte afstand ten noorden van het plangebied is een paal met een kunstnest van Ooievaar aanwezig. Het kunstnest wordt echter niet gebruikt door ooievaars. Binnen de invloedssfeer van de plannen zijn verder ook geen jaarrond beschermde nesten van bijvoorbeeld roofvogels en uilen aangetroffen of te verwachten van roofvogels of uilen.

Overige broedvogels

In het plangebied broeden Scholekster, Tureluur en Grutto (elk één paar). Op korte afstand van het plangebied broeden daarnaast Kievit (twee paar), Tureluur (één paar) en Grutto (één paar) (zie bijlage 3). Naast weidevogels zijn in het plangebied ook algemene broedvogels van wateren aangetroffen en te verwachten zoals Meerkoet, Wilde eend, Waterhoen en Rietgors.

Als gevolg van de geplande werkzaamheden zullen broedparen van (weide)vogels verdwijnen. Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste te verwachten soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar.

Door de uitvoering op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels, is het mogelijk verstoring of beschadiging van broedbiotopen van vogels te voorkomen.

2.5 AMFIBIEËN

Op basis van bekende verspreidingsgegevens en het uitgevoerde veldbezoek worden geen strikt beschermde amfibieënsoorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet verwacht in het plangebied. Wel is in de aanwezige sloten binnen het plangebied voortplanting van algemene en laag beschermde amfibieën als Kleine watersalamander, Gewone pad, Meerkikker, Bastaardkikker en Bruine kikker (Ff-wet tabel 1) aanwezig en te verwachten. Deze soorten kunnen overwinterend in ruigten en in de sliblaag van oppervlaktewater worden aangetroffen. Het betreft hier zogenaamde algemene, laag beschermde soorten waarvoor in deze situatie automatisch een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet.

2.6 VISSEN

Kleine modderkruiper

Tijdens het veldbezoek is Kleine modderkruiper (Ff-wet tabel 2) aangetroffen in de Eekterbeek langs de noordgrens van het plangebied. Er zijn zowel volwassen als juveniele exemplaren gevangen. Dit duidt op optimaal voortplantings- en foerageergebied voor deze soort. In de sloten is Kleine modderkruiper niet aangetroffen. De sloten in het plangebied staan echter wel in verbinding met de beek, waardoor de soort hier wel in lage dichtheden verwacht kan worden.

Door het dempen van de sloten in het gebied en vergraven van de oever van de Eekterbeek kan leefgebied van Kleine modderkruiper verloren gaan. Voor het verwijderen van leefgebied van Kleine modderkruiper geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet, mits gewerkt wordt volgens de randvoorwaarden uit de Gedragscode voor Waterschappen (Unie van Waterschappen 2012). Hierin worden eisen gesteld aan de periode van uitvoering (bij voorkeur 15 juli- 1 november) en zorgvuldige wijze van dempen en vergraven van watergangen waarbij vis wordt weggevangen. Van belang is om deze werkzaamheden vast te leggen in een ecologisch werkprotocol.

Overige vissen

Op basis van de intensieve bemonstering van de wateren, de kenmerken van de wateren en bekende verspreidingsgegevens worden geen overige beschermde vissoorten verwacht in het plangebied.

2.7 OVERIGE SOORTGROEPEN

Gezien de terreingesteldheid van de onderzoekslocatie en bekende verspreidingsgegevens, kan worden geconcludeerd dat geen voortplantingslocaties of vaste verblijfplaatsen van reptielen, beschermde insecten en weekdieren aanwezig en te verwachten zijn.

3 Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Bekker J.P, P. Twisk en A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.
- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Unie van Waterschappen (2012). Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen; Goedgekeurd door het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie op 6 februari 2012. Den Haag.
- Vries, E. de & M. van der Sluis (2004). Ecologisch onderzoek bedrijventerrein Broeklanden. Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden ten behoeve van de realisering van een bedrijventerrein. Rapport EcoGroen Advies, Zwolle.

Internet

- Provincie Gelderland(2014). Kaarten Streekplanuitwerking kernkwaliteiten; kaart 6: beschermde weidevogel- en ganzengebieden.
- Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)
- Telmee.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).
- Zoogdieratlas.nl (website met zoogdierwaarnemingen in Nederland).

Biilagen

Bijlage 1: Samenvatting Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij Dienst Regelingen. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde

gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur en op www.drloket.nl.

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Bijlage 2: Verspreidingskaart Kleine modderkruiper

